

Heybetin Kırılması: Amerika'nın Tereddüdü ve İran'la Güç Hesapları Konusunda Stratejik Bir Okuma

Amerika, İran'a saldırma konusunda neden şaşkın bir tutum sergiliyor? Bu tereddüt kasıtlı ve planlı mı, yoksa acziyetin bir göstergesi mi? Peki büyük güçlere sahip olmasına rağmen, İran'a askeri bir darbe indirme ve Hürmüz Boğazı'nı zorla açma konusunda Amerika'nın karşısında duran ve onu engelleyen gerçek engeller nelerdir? Bu tereddüdün uluslararası sahadaki etkisi nedir?

Bu karmaşık mesele karşısında, her bir siyasi analist veya strateji uzmanının aklına birçok soru gelmektedir. Bunlar hakkındaki belirsizliği ortadan kaldırmak için, onun ayrıntılarına ve İran'la yaşanan çatışma turlarına ve onunla yapılan anlaşmaların arka planlarına inmek gerekir.

ABD'nin İran'a yönelik politikası, açık ve sabit gerekçelere dayanmaktadır; bunlar, İran'ın nükleer programından ve füze silahlarından arındırılması ve bölgedeki kolları ve müttefikleri (Lübnan, Yemen, Gazze ve Irak) üzerinden elini çekmesidir.

Dünya ve ilgili uluslararası kuruluşları, İran'ın nükleer silahlara sahip olmadığını, hatta bu noktaya yaklaşmadığını ve bu aşamaya ulaşmak için daha uzun bir zamana ihtiyaç duyduğunu bilmesine ve -defalarca vurgulamasına rağmen; yine de ABD, İran ve büyük güçler arasında nükleer anlaşma imzalanmıştır. Bu anlaşma uyarınca İran'ın tesisleri sıkı bir denetim altına alınmış ve İran, anlaşmanın hiçbir maddesini ihlal etmemiştir; nitekim o dönemde Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı Genel Direktörü bunu açıklamış ve İran'ın anlaşmaya tam olarak bağlı kaldığını ve tesislerdeki her hareketi izlemek ve kaydetmek için gözetim kameralarının 24 saat boyunca çalıştığını vurgulamıştı.

Bu anlaşmanın akabinde Avrupa şirketleri ve ülkeleri, İran'ın tüm sektörlerini kapsayan on milyarlarca Dolarlık yatırım sözleşmelerine girme konusunda acele etmiş ve bu ülkeler, İran'ın anlaşmaya tam olarak bağlı kaldığına tanık olmuşlardı. Anlaşmanın imzalanmasından sonra Amerika'yı öfkeliendiren gerçek şeydi; Avrupa, Rusya ve Çin şirketlerinin, altyapı ve sanayi sisteminin modernizasyonu gibi her şeyden yoksun olan devasa İran pazarını hızlı bir şekilde ele geçirirken Amerikan şirketlerinin bu pazara girmede gecikmesiydi; böylece daha önce uyguladığı sert yaptırımların sonucunda Amerika kaybederken diğerleri kazanmıştı.

Finansal rahatlama döneminde İran, petrol satışlarından elde ettiği mali fazlalıkları ve gelen yatırım gelirlerini, ABD'nin gözetiminden uzak bir şekilde dağların altında dev bir tünel ve korunaklı askeri altyapı ağının inşasına yatırmıştır. Bu, İran'ın bu anlaşmanın uzun süre dayanamayacağını bilmesinden kaynaklanmıştır; bu nedenle bunu, askerî sanayi üssü inşa etmek ve çıkarlarını koruyacak güçlü uzantılar oluşturmak için altın bir fırsat olarak

görmüştür; tüm bunlar ise, bölgede Amerika ve müttefikleriyle kaçınılmaz bir çatışmaya hazırlık amacıyla servetlerinin getirilerinden mahrum bırakılan İran halkının refahı pahasına gerçekleştirilmiştir.

–Seçim kampanyası sırasında harcamaları azaltmak amacıyla nükleer anlaşmayı feshetmek ve birçok uluslararası anlaşma ve kuruluşlardan çekilmekle tehdit eden- Trump'ın iktidara gelmesiyle birlikte, anlaşmayı gerçekten feshetmiş ve İran'ı, nükleer ve zenginleştirme programının dağıtılmasını, füze programının imha edilmesini ve bölgedeki (İran'ın Lübnan'daki partisi, Hamas, İslami Cihad, Haşdi Şabi ve Husiler) kollarının dağıtılmasını temsil eden şartlarına teslim olmaya zorlamak için sert ve katı yaptırımlar dayatmıştı.

Amerikan zihniyeti, halkın İran rejiminin tasallutundan dolayı çektiği acıları izlemeydi; bu da onda, rejime güçlü ve isabetli bir darbe indirilmesi halinde rejimin hızla çökeceği yönünde hayali bir algı oluşturmuştu; bu da İran muhalefetine derhal harekete geçip dizginleri ele geçirme imkânı verecek, böylece Amerika, tek bir darbeye rejimi ve askeri sistemi devirip askeri programları sonlandırmaları ve tedarikleri İran'ın müttefiklerinden kesmeleri için kendi adamlarını iktidara getirecekti.

Ancak işler Amerika'nın istediği gibi gitmemiştir; zira çatışma ve caydırıcılığa dair hesaplar, onun ve tüm Batı'nın beklemediği bir şekilde gerçekleşmiştir. Çünkü herhangi bir doğrudan çatışma senaryosunda İran'ın ilk hedef alacağı şey, Orta Doğu'daki Amerikan kara üsleri ile 3.000 kilometreden fazla bir alanı tarayan ve İran'daki, hatta Hindistan ve Pakistan sınırlarına kadar büyük küçük her şeyi izleyen uydu ağına bağlı gözetleme ve izleme tesisleri olacaktır.

Bu üslerin hedef alınması, ABD'nin savaşta en önemli belirleyici faktör olmasını kaybettirecektir; çünkü tek başına deniz araçlarına güvenmek savaşları kazandırmaz; zira gemilerin kolayca hedef alınması ve hareketlerinin yavaşlatılması, onları karadan uzak durmaya zorlar. Oysa kara üsleri, savaş alanıyla bağlantıyı sağlayan doğal bir köprüyü ve güçler için en güçlü lojistik desteği temsil etmektedir. Dolayısıyla Amerika üslerini kaybettiğinde, onunla birlikte lojistik destek sağlayan ülkeler de kaybedecektir. Bu ise bu ülkelerin ABD'ye büyük hizmetler sunmadıkları anlamına gelmemektedir, aksine onun çöküşünü ve ağır bir yenilgi yaşamasını önleyen en güçlü dayanak olmuşlardır. Ancak Amerika, İran'ın tepkisi ve sahadaki seçenekleri karşısında şaşkına dönmüş, bu da onun önleyici saldırısının değerini ve anlamını yitirmesine neden olmuştur.

Nitekim İran'ın tepkisi çok daha acı verici olmuştur. Amerika'nın ve onun beslemesi Yahudi varlığının uğrayacağı en büyük kayıp, heybetini kaybetmesidir; yani benzersiz olmasıyla övünen ve lisanı hali, ben sizin yenilmez en büyük Rabbinizim diyen büyük güç olma heybetini kaybetmesidir! Trump'ın unuttuğu şey, bu kainatın üzerinde, zayıf güçlü, güçlü olanı ise zayıf kılan, mülkü bahşeden ve onu geri alan bir yaratıcının olmasıdır; nitekim daha önce Firavun da gücüne ve zorbalığına aldanmıştı; zira Allahu Teala şöyle buyurmuştur: **وَنَادَى فِرْعَوْنُ فِي قَوْمِهِ قَالَ يَا قَوْمِ أَلَيْسَ لِي مُلْكُ مِصْرَ وَهَذِهِ الْأَنْهَارُ تَجْرِي مِن تَحْتِي أَفَلَا تُبْصِرُونَ** **"Firavun kavmine seslendi ve şöyle dedi: "Ey kavmim! Mısır'ın**

mülkü ve altımdan akıp giden şu ırmaklar benim değil mi? Hala görmüyor musunuz?" [Zuhruf 51] Dolayısıyla Allah, onun övünüp durduğu suyun, onu ve askerlerini yutmasını sağlamıştır.

Bölgedeki müttefiklerin gücüne dair hayali algı ve bölgede ve küresel düzeyde en güçlü ordusuna sahip süngünün başı Yahudi varlığıyla övünmek, Amerikan stratejisini öldürmüş ve küresel heybetini kaybetmesine neden olmuştur. İşte bu kayıp, dünyanın en küçük ülkelerini bile Amerika'ya 'hayır' deme ve onun üslerini kullanmasını ya da hava sahaları ve limanlarından geçişini engelleme konusunda cesaretlendirmiştir.

Trump'ın NATO müttefiklerinden yardım istemesine rağmen onların karşılık vermemesinden daha büyük bir kayıp olabilir mi? İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana Amerika'nın kuyruğundan giden geleneksel stratejik ortak Avrupa'nın, İran'a yönelik bu barbarca saldırı başladığında bir kenara çekilmesinden daha büyük bir kayıp olabilir mi? İşte bu an, bu stratejik ortaklığı sonsuza dek sona erdiren dönüm noktası ve öldürücü darbe olmuş, NATO ittifakını da zayıflatmıştır.

Trump, bu düşüncesiz ve risklerle dolu maceranın sonuçları konusunda uyarıda bulunan askeri sistemle çatışmış; dahası bu uyarılara kulak asmamış ve kendi arzusuna göre hareket ederek yanlış bir yola sapmıştır. Ayrıca meseleyi baştan sona gözden geçirip ordusunun komutanlarıyla bir araya gelerek onların görüşlerini dinlemek yerine, onları görevden almış ve daha az tecrübeli ve deneyimli kişileri atamıştır.

Amerika bugün, kendisinden ders çıkarmadığı tarihinin en kötü günlerini yaşamaktadır; bu tarih, çok fazla güç unsuruna sahip olmayan küçük güçlerin kendisini ezdiği ve hayal kırıklığına uğramış ve kaybetmiş bir şekilde kuyruğunu kıstırarak aşağılanmış olarak geri çekilmek zorunda bıraktığı askerî başarısızlıklarla doludur.

Amerika'nın tereddüdü aslında "korku ve dehşet teorisine" dayanmaktadır; yani düşmanın dengesini kaybedip savaşmadan çökmesi için korku yayma girişimine dayanmaktadır. Ancak sahadaki tablo bunun tam tersini söylemektedir. Zira Trump'ın imaları ve hamleleri hem bu adamın dengesini kaybettiğini hem de Amerika'nın, görüntüde bile olsa kendisini galip gösterecek herhangi bir başarıyı gerçekleştirme gücüne olan güvenin kaybolduğunu göstermektedir. Buna karşılık İran'ın durumunun istikrarlı olduğu görünmektedir; zira halkın ülkesinin küresel kibir güçleri tarafından hedef alındığını hissetmesinden dolayı kitleler liderlikle kenetlenmiş ve etnik farklılıklar ve ayrımlara rağmen fedakârlık yapmaya hazır bir hale gelmişlerdir.

Dünyanın Amerika'yı terk etmesi ve onun planlarını kaldırıp atması, onun kendisini yalnızlık ve izolasyon içinde hissetmesine yol açmıştır; işte Trump'ın, açıklamalarındaki, güç kullanmakla tehdit edip sonra bunu ertelemesi şeklindeki dalgalanmalar buradan kaynaklanmaktadır; bu da yönetimini küresel ölçekte alay konusu haline getirmiş ve birçok ülkenin ona karşı cesaretlenmesine neden olmuştur. Bunun sonucu onun Çin ile karşı karşıya gelmesi olmuştur; zira Çin Devlet Başkanı, Trump'a tarihi hatırlatarak ona, küçük bir rakibi

küçümsemesi ya da Amerika'nın gücü ve üstünlüğüne aldanması konusunda uyarıda bulunmuştur; nitekim bu bağlamda Trump'ın kesinlikle hiç duymamış gibi görüldüğü stratejik "Tukidides Tuzağı" (Thucydides Trap) çıkmazını hatırlatmıştır; bunu da Çin ejderhasıyla olan çatışmasından aşağılanmış ve ekonomik ve siyasi savaşında kuşatılmış olarak geri dönmesi için yapmıştır. *(Tukidides Tuzağı; siyaset bilimci Graham Allison'ın Antik Yunan tarihçisi Tukidides'in yazılarından yola çıkarak ortaya attığı jeopolitik bir kavramdır; bu kavram, gerilemekte olan egemen gücü, yeni yükselen bir güçle çatışmaya iten tarihsel bir tarzı açıklamaktadır.)*

Trump, hayal kırıklığıyla dolu gezisinden döner dönmez, kendisini üstün gören kibirli bir açıklamayla yeni bir dramatik sahnenin perdesini kapatmıştır; zira açıklamada, "İran'a yönelik ezici ve yıkıcı saldırıyı son anda durdurduğunu" iddia ettiği gibi bunun, Körfez ülkelerinin arabuluculuğunun ve diplomasiye bir şans daha verilmesi için yalvarmalarının ardından gerçekleştiğini de iddia etmiştir!

Açıklamasını daha sona erdirmemişti ki Körfez ülkeleri bu iddiaları çürütmek için oybirliğiyle bir yanıt vermişlerdir; zira bu ülkeler, böyle bir şeyin olmadığını, aslında ilan edilen saldırı planından haberdar olmadıklarını ve kendileri tarafından herhangi bir arabuluculuğun gerçekleşmediğini vurgulamışlardır.

Bu yalanlamalar, keskin bir kılıç darbesinden daha sert darbeler mesabesinde olmuştur; zira Trump, hazinelerinden sınırsızca yararlanan kendisine bağlı olan ve üslerine ev sahipliği yapan ülkelere bile darbe almıştır. Dolayısıyla bu sonuç, ABD'nin iddialarının sahte olduğunu ortaya çıkarmış ve darbe indirme konusundaki gerçek engelin "insani ve tereddüt" ya da iddia edilen arabuluculuklar değil, aksine İran'ın vereceği tepkiden korku ve heybetinin kırıldığı bir zamanda süper gücü kuşatan kapsamlı stratejik acziyet olduğunu teyit etmiştir.

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin Yazan

Salim Ebu Sebeytan